

07. september 2021

Sags id. 21/13102

Godkendelse af restaureringsprojekt i Brende Å

Assens Kommune har den 8. juli 2021 opstartet et restaureringsprojekt efter vandløbsloven¹, projektet gennemføres for at optimere gydeforholdene for ørreder i Brende Å, vest for Aarup by.

Assens Kommune giver hermed tilladelse til at gennemføre projektet og godkender restaurering til forbedring af gydemulighederne for ørreder, samt sikring af flere skjulesteder på strækningen fra st. 13.300 m til st. 14.550 m i Brende Å.

Grundlaget for sagen er et notat udarbejdet af Envidan fra 2018 om mulighederne for at forbedre forholdene i Brende Å og Søndergårde Bæk.

Der gives tilladelse efter vandløbsloven og samtidig gives dispensation fra naturbeskyttelsesloven²

Tilladelsen meddeles efter Naturbeskyttelseslovens §65, bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering m.v.³ §§ 22 til 28 og Vandløbslovens § 37 til restaurering af vandløb.

¹ **LBK nr 1217 af 25/11/2019**

² **LBK nr 240 af 13/03/2019**

³ **BEK nr 834 af 27/06/2016**

Formål

Formålet med dette projekt er at forbedre gydemulighederne for ørreder i Brende Å fra st. 14.550 m til st. 13.300 m. ved at løsne eksisterende gydegrus og supplere med nyt hvor der er behov, samt sikre bedre og flere skjul gennem udlægning af sten og eventuelt træstykker.

Fig. 1. Oversigtskort med projektstrækning.

Projektets parter

Ansøger:

- Assens Kommune der er bygherre på projektet.

Lodsejer

- Matriklerne 57a og 57c Ørsted By, Kerte, samt 3 d Skydebjerg By, Aarup, ejes alle af samme lodsejer.

Ovenstående lodsejer har givet tilladelse til projektet.

Beskrivelse af vandløbet

Brende Å begynder som åbent vandløb nordvest for Tommerup Stationsby, herfra løber vandløbet mod vest til sit udløb i Lillebælt ved Bredning Huse. Det åbne vandløb har en samlet længde på ca. 27,6 km, og er dermed det længste vandløb på Vestfyn.

Inden sit udløb passerer vandløbet Brende Mølle hvor der i 1990 blev lavet en fisketrappe. Mølleledriften er nedlagt, men bygningerne er bevaret.

Brende Å løber på lange strækninger i sin naturlige ådal og er omgivet af ekstensivt drevne områder.

Nedstrøms Aarup by har vandløbet en lang strækning med et fald på omkring 4 ‰, hvilket er ret enestående for så stort et vandløb. Strækningen som dette projekt omhandler har allerede nu god fysisk variation og burde indeholde en stor bestand af ørreder.

Som det er beskrevet i notatet fra Envidan, findes der i forvejen flere gydebanks på strækningen, hvoraf mange dog ikke benyttes til gydning i deres nuværende tilstand. En mulig forklaring på at gydebanksene ikke er i brug kan være, at en del af dem er kittet hårdt sammen af sand og andre materialer.

På DTU's ørredkort ses det at tilstanden for ørreder er moderat nedstrøms Aarup By, der er fanget 101 stykker yngel på en strækning af 100 m, hvilket svarer til 23 stk. yngle pr. 100 m², målet er mere end 250 stykker yngel pr. 100 m, det bør denne strækning have mulighed for at opfylde.

Undervejs modtager vandløbet vand fra flere tilløb, blandt andet Søndergårde Bæk der også behandles i Envidans notat.

Vandløbet er omfattet af § 3, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven, et projekt i vandløbet kræver derfor dispensation efter Naturbeskyttelsesloven.

Beskrivelse af projektet.

Hele projektbeskrivelsen kan læses i Envidans notat, herunder følger den overordnede projektbeskrivelse for projektområdet fra str. 14.550 til 13.300 m.

På strækningen fra st. 14.550 til 13.300 m er der som beskrevet i forvejen flere gydebanks, disse er dog ikke aktive da de er kittet sammen af sand og andre materialer. Med projektet reaktiveres disse gydebanks. Det gøres ved at gennemgrave gydebanksene uden at fjerne stenmaterialet fra vandløbet, samt at supplere med nyt gydegrus hvor det måtte være nødvendigt. Gydegrusets der benyttes til supplerings består af 75 % nøddesten og 25 % singels.

Gennemgravningen af de eksisterende gydebanks startes længst opstrøms og fortsættes nedstrøms gennem projektområdet. Idéen er at holde sandet der skylles ud af gydebanksene foran de løsnede gydebanks, og på den måde skubbe det foran maskinen med hjælp fra vandløbet. Alternativt benyttes en spulepumpe og sandet spules ud af gydegruset. Det betyder også at der skal findes et egnet sted hvor sandet samles og kan graves op efter gydebanksene er løst.

Endeligt udlægges der skjulesten og eventuelt træstammer langs vandløbets kant for at skabe bedre skjul, samt flere levesteder for vandløbets øvrige smådyr.

Det forventes at der på strækningen skal benyttes 35 m³ gydegrus (følgende stenblanding 75 % 16 – 32 mm og 25 % 32 – 64 mm) og 12 m³ skjulesten i forskellige størrelser, og op til 5 træstammer.

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3

Assens Kommune, Miljø og Natur, giver hermed jf. § 65 i naturbeskyttelsesloven dispensation fra § 3 til gennemførelse af det beskrevne projekt.

Dispensationen begrundes med, at de ansøgte tiltag i Brende Å vurderes at have en væsentlig positiv indflydelse på vandløbets biologiske værdier, gennem forbedring af de fysiske forhold til gavn for blandt andet smådyr og fisk.

Dispensationen gives under forudsætning af at de nævnte myndighedskrav senere i dette dokument overholdes.

Kommunens bemærkninger

Løsning af gydebanks vil i sig selv ikke have en påvirkning af vandstanden i vandløbet, suppleret af de eksisterende gydebanks vil betyde en lokal vandstandsforøgelse lige om gydebanks. Stigningen i vandstanden er lokal på grund af det store fald der er i vandløbet.

Assens Kommune vurderer at projektet opfylder vandløbslovens §1, da afvandingen i området generelt ikke forringes, samtidig med at gyde og levesteder for ørreder og smådyr i området forbedres.

Assens Kommune meddeler hermed tilladelse til det ansøgte projekt.

Myndighedskrav

Realiseringen af projektet forudsætter dispensation efter naturbeskyttelsesloven og godkendelse efter vandløbslovens §37 om restaurering af vandløb.

Assens Kommune dispenserer fra naturbeskyttelsesloven og godkender projektet efter vandløbsloven mod at følgende vilkår overholdes:

Ansøger og bygherre er ansvarlig for, at de følgende vilkår til projektet overholdes:

1. At projektet udføres som ansøgt og beskrevet i ansøgningen, og Envidans notat.
2. At anlægsarbejdet ikke medfører materialeflugt eller anden forurening, der kan skade dræn og vandløb nedstrøms projektområdet.
3. At der ikke udlægges gydebanks så det kan give opstuvning i eventuelle dræn der har udløb i vandløbet.
4. Tilladelsen bortfalder hvis den ikke er udnyttet indenfor 3 år.

Lovgrundlag

Afgørelsen er truffet med hjemmel i:

- Naturbeskyttelsesloven
 - §65
- Lov om vandløb (vandløbsloven) (LBK nr. 1217 af 25.11.2019)
 - § 37
- Bekendtgørelse om vandløbsregulering og –restaurering m.v. (Bek. 834 af 27.06.2016)
 - § 22 - 28

Projektets økonomi

Assens Kommune er bygherre på projektet og afholder udgifterne i forbindelse med projektet. Udgiften forventes at være omkring 50.000 kr.

Tidsplan for projektet

Projektet godkendes i september 2021 med efterfølgende 4 ugers klageperiode, og realiseres umiddelbart herefter.

Fortidsminder

I henhold til bestemmelserne i museumslovens § 27 skal anlægsarbejdet standses, hvis der under jordarbejdet findes spor af fortidsminder og Odense Bys Museer informeres herom.

Aktindsigt

Der gøres opmærksom på retten til aktindsigt, jævnfør Forvaltningslovens⁴ § 9, stk. 1 (LBK nr. 433 af 22.04.2014).

Høring

Der er i høringsperioden indkommet et høringssvar fra Fiskeristyrelsen høringssvaret ses herunder:

Assens Kommune ønsker at restaurere Brende Å til forbedring af gydemulighederne for ørreder, samt sikring af flere skjulesteder på strækningen fra st. 13.300 m til st. 14.550 m. Det kan anbefales.

I notatet er en lodsejer citeret for at fortælle, at fiskebestanden er gået tilbage i de senere år. Hans forklaring lød på, at rensningsanlægget i Aarup til tider lukkede gråligt, ildelugtende vand ud – med drivende fisk til følge. Dette er ikke omtalt i kommunens høringssvar, men forureninger med fiskedød bør ikke forekomme. Jeg vil derfor foreslå, at Fiskeristyrelsen spørger kommunen, om der er eller har været et problem med forurening fra renseanlægget samt om problemet i givet fald er løst.

Som du kan se, stiller DTU Aqua spørgsmålstejn ved bemærkningen fra lodsejeren omkring periodevis forurening af vandløbet. Hvis ikke dette problem er løst, vil vi selvfølgelig anbefale at kommunen tager hånd om problemet.

Assens Kommunes bemærkninger til høringssvaret:

Assens Kommune takker for høringssvaret.

Assens kommune er bekendt med, at der i 2020 har været en periode med driftsproblemer på Aarup Renseanlæg. Assens Forsyning A/S, som ejer og driver renseanlægget, har overfor kommunen redegjort for, at der er rettet op på dette. Kommunen forventer derfor at problemet er løst. Jeg kan supplerende oplyse, at Aarup Renseanlæg er planlagt nedlagt, jf. kommunens spildevandsplan. Anlægget forventes nedlagt inden 2030. I forbindelse med vandløbsprojektet, vil vi opfordre lodsejeren til at henvende sig til kommunen straks, hvis han oplever udledning af gråligt vand og eller drivende fisk igen.

Klagemulighed

Kommunens afgørelse kan inden 4 uger fra offentliggørelsen ankes til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. nedenstående klagevejledning.

Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Dispensationen gælder i 3 år. Hvis der ikke umiddelbart efter klageperiodens udløb er modtaget besked fra Assens Kommune om, at der er klaget over afgørelsen, kan dispensationen udnyttes.

⁴ Bekendtgørelse nr. 433 af 22.04.2014 af forvaltningsloven

Klagevejledninger

Naturbeskyttelsesloven

Der kan klages over afgørelsen truffet af Assens Kommune. Nedenstående er kopimodtagere af afgørelsen:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan kræve dokumentation for foreningers og organisationers klageberettigelse. Naboer og ejere af ejendomme omkring den ejendom, som afgørelsen vedrører, er ikke klageberettigede efter naturbeskyttelsesloven.

Klage over afgørelser indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved brug af Klageportalen, www.naevneneshus.dk. I særlige tilfælde kan man blive undtaget fra kravet om at klage via Klageportalen, se vilkårene på www.naevneneshus.dk. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Assens Kommune, der videresender den til Nævnenes Hus.

Klagenævnet opkræver et klagegebyr.

En klage skal være indgivet inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen.

Hvis der klages rettidigt, må en tilladelse ikke udnyttes, før klagen er afgjort, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Et eventuelt sagsanlæg skal være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt eller offentliggjort. Hvis du ønsker at indbringe Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse for domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er meddelt.

Uanset om der anlægges retssag, er man forpligtet til at rette sig efter Miljø og Fødevareklagenævnets afgørelse, indtil domstolen måtte bestemme noget andet.

Vandløbsloven:

Efter Vandløbsloven kan kommunens afgørelse påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede efter Vandløbsloven er:

- Den, afgørelsen er rettet til.
- Enhver, der må antages at have væsentlig individuel interesse i
- sagens udfald.

- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.
- Klageberettigede organisationer.

Tilladelsen efter Vandløbsloven offentliggøres den 17. september 2021 på <https://www.assens.dk> Fristen for at klage over afgørelsen til Miljø- og Fødevarenevnet er 4 uger fra offentliggørelsen.

Klagen skal sendes digitalt til Miljø- og Fødevarenevnet.

Hvis du vil indgive en klage som borger, skal du klage via www.borger.dk og som virksomhed via www.virk.dk.

Det koster et gebyr at få behandlet en klage.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene inden 6 måneder, regnet fra samme dato som klagefristen.

Venlig hilsen

Søren Bay
Biolog

Bilag

- Projektforlag fra Envidan

Kopi sendt til:

Lodsejere

Myndigheder og foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, e-mail: dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Assens, e-mail: dnassenssager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Vandområdedistrikt 9, e-mail: fyn@sportsfiskerforbundet.dk
- Naturstyrelsen, ode@nst.dk
- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Fiskeridirektoratet), e-mail: mail@fiskeristyrelsen.dk
- Odense Bys Museer, e-mail: museum@odense.dk
- Dansk botanisk forening Fyn, e-mail:
- Dansk Ornitologisk forening, e-mail: natur@dof.dk
- DOF-fyn, e-mail: assens@dof.dk